

Workshop on **Non-Handicapping Environment (NHE) and Emerging Groups in Cambodia**

Phnom Penh, Cambodia
29 May 2013

Workshop on Non-Handicapping Environment (NHE) and Emerging Groups in Cambodia Workshop

Organized by

Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation of Cambodia (MoSVY)
Disability Action Council of Cambodia (DAC)
Asia-Pacific Development Center on Disability (APCD)

Printed by

Asia-Pacific Development Center on Disability (APCD)

255 Rajvithi Rd., Rajthevi, Bangkok 10400 Thailand

Tel: +66-(0)-2354-7505-8

Fax: +66-(0)-2354-7507

Website: www.apcdfoundation.org

Email: info@apcdfoundation.org

or

In Cambodia through Website: www.dac.org.kh

Accessible Information

This report is available in a text format for persons with visual impairments and blind persons free of charge. Please contact info@apcdfoundation.org for further details.

Translation into Khmer is available at www.apcdfoundation.org

Table of Contents

Summary	4
Program	5
Perspective of Intellectual Disability in Cambodia	6
Perspective of Autism in Cambodia	19
Presentations	26
Photos	48

Workshop on “Non-Handicapping Environment (NHE) and Emerging Groups in Cambodia” Organized at the Carnation Room (1st Floor), Phnom Penh Hotel, Cambodia on 29 May 2013

Summary

The Workshop on “Non-Handicapping Environment (NHE) and Emerging Groups in Cambodia” was organized with support from the Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation of Cambodia (MoSVY), the Disability Action Council of Cambodia (DAC) and the Asia-Pacific Development Center on Disability (APCD) at the Carnation Room (1st Floor), Phnom Penh Hotel, Cambodia on 29 May 2013, under the Presidency of H.E. Sem Sokha Secretary of State of MoSVY and Deputy of DAC.

The workshop aimed to exchange and elaborate the views on NHE among emerging groups on disability, including groups and organizations of persons with intellectual disabilities and autism.

Participants exchanged the perspectives of autism and intellectual disability in the NHE context. An outline of publication on autism and intellectual disabilities and the viewpoint of rural accessibility were discussed. The "Agreement of Publication on Autism and Intellectual Perspective" was presented and supported by participants.

Over 40 Participants from the Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation (MoSVY), the Disability Action Council (DAC), APCD/JAIF Project community members, the Komar Pikar Foundation (KPF), the Parents Association for Children with Intellectual Disabilities (PACHID) and APCD

Program

13.00 - 13.30	Registration
13.30 – 13.50	Item 1. Opening - National Anthem - Welcome Speech: H.E. Mr. Yi Veasna, Advisor to the Royal Government of the Kingdom of Cambodia/Executive Director of National Center for Disabled Persons, Cambodia - Welcome Remarks: Mr. Akiie Ninomiya, Executive Director, Asia-Pacific Development Center on Disability, Thailand - Opening Speech: H.E. Mr. Sem Sokha, Secretary of State, Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation, Cambodia
13.50 - 14.20	Item 2. Introduction of NHE Principles and Experiences Sharing
14.20 – 14.35	Item 3. Development of Self-Advocate Group with Intellectual Disabilities and Experiences Sharing on NHE
14.35 – 14.50	Coffee Break
14.50 – 15.05	Item 4. Development of Autism Movement and Experiences Sharing on NHE
15.05 – 15.45	Item 5. Discussion on the Draft Outline of Publication
15.45 – 16.25	Item 6. Agreement of the Publication on Intellectual Disability/ Autism
16.25 – 16.30	Item 7. Closing

Perspective of Intellectual Disability in Cambodia

Komar Pikar Foundation (KPF)

WHAT IS INTELLECTUAL DISABILITY ?

Intellectual Disability (ID) is the disability that affects to function of intellectual and behavior by limited cognitive, language, social skill and life skill. Mostly, they will come with the other disability like Cerebral palsy, autism, and Down syndrome. Persons with intellectual disabilities can learn new skills, but they learn them more slowly. There are varying degrees of intellectual disability, from mild to profound. Some persons with intellectual disabilities has limitations in two areas. These areas are:

- Intellectual functioning. Also known as Intelligence Quotient (IQ), this refers to a person's ability to learn, give reasons, make decisions and solve problems.
- Adaptive behaviors. These are skills necessary for day-to-day life such as being able to communicate effectively, interact with others and take care of oneself.

IQ is measured by an IQ test. The average IQ is 100. A person is considered intellectually disabled if he or she has an IQ of less than 70 to 75. To measure a child's adaptive behaviors, a specialist will observe child's skills and compare them to other children of the same age. Things that may be observed include how well the child can feed or dress himself or herself; how well the child is able to communicate with and understand others; and how the child interacts with family, friends, and other children of the same age. Intellectual disability is thought to affect about 1% of the population. Of those affected, 85% have mild intellectual disability. This means they are just a little slower than average to learn new information or skills. With the right support, most will be able to live independently as adults.

The most common causes of intellectual disability are:

- Genetic conditions: These include things like Down syndrome
- Problems during pregnancy: Things that can interfere with fetal brain development including alcohol or drug use, malnutrition, certain infections or preeclampsia.
- Problems during childbirth: Intellectual disability may result if a baby is deprived of oxygen during childbirth or born extremely premature.
- Illness or injury: Infections like meningitis, whooping cough or the measles can lead to intellectual disability. Severe head injury, near-drowning, extreme malnutrition, exposure to toxic substances such as lead, and severe neglect or abuse can also cause it.

SIGNS AND SYMPTOMS

There are many different signs of intellectual disability in children. Signs may appear during infancy, or they may not be noticeable until a child reaches school age. It often depends on the severity of the disability. Some of the most common signs of intellectual disability are:

- Rolling over, sitting up, crawling or walking behind others
- Talking slow or having trouble with talking
- Slow to master things like potty training, dressing and feeding
- Difficulty in remembering things
- Unable to connect actions with consequences
- Explosive tantrums
- Difficulty with problem-solving or logical thinking
- Slow learning
- Unable to make decision

Among children with severe or profound intellectual disability, there may be other health problems as well. These problems may include seizures, mental disorders, motor handicaps, vision problems or hearing problems.

EXPERIENCES

In order to support persons with intellectual disabilities, several expertise areas are needed. These areas include medical therapy, physiotherapy, occupational therapy, speech therapy, psychotherapy, sport therapy and special education. The parents and the government also have an important role to support persons with intellectual disabilities. In Cambodia, we do not have some expertise areas but we work through experience received from the supporters and volunteers, and through trainings and workshops.

Only some persons with intellectual disabilities received services and supports from the parents and organizations, but some didn't get any support because they live in the rural area with limited service and information. But when we established the Parents Self-Help Group, more parents can support their children. The groups of persons with intellectual disabilities are also important to the individual advocates to integrate themselves in to the society and show their strong voice.

There are not many organizations working on intellectual disability in Cambodia. There are around 5 or 6 organizations among 56 organizations working in the disability sector.

In the past few years, there are only two researches relating to intellectual disability. One research was conducted by Hagar International in cooperation with Komar Pikar Foundation in 2008, and other was conducted by New Humanity in 2011.

In 2011, the Komar Pikar Foundation (KPF) established the "Rose Group", an ID Advocacy Group, with support from Asia-Pacific Development Centre on Disability (APCD), the Japan International Collaboration Agency (JICA), the Disability Action Council (DAC) and the Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation (MoSVY) of Cambodia. The Rose Group is facilitated by KPF to provide supports to persons with intellectual disabilities and their parents.

ACHIEVEMENTS

After some organizations had cooperated with the government, persons with intellectual disabilities are benefited in the following areas:

- Community people better understand and include persons with disabilities into their community, especially children and young adults with disabilities. Community people are better aware of the rights of persons with disabilities and they accept the potentiality of persons with disabilities.
- Persons with intellectual disabilities are more independent in living. Some of them can learn new skills and earn income to support their living.
- Decrease in their challenging behavior and improve wellbeing
- Better attention from the government and NGOs in disability sector
- The Rose Group, the first self-advocate group of intellectual disability, was established.
- More than 10 Parent Self Help Groups were established.

CASE STUDIES

A student with intellectual disabilities at KPF Centre

Sombo is a young adult with intellectual disability living with her family at Sankat Tonle Bassak, Khan chamkarmom, Phnom Penh. In the past she had lived at an orphanage that provided the service for abandoned and street children. Before joining the Activity Centre Project at KPF, Sombo was already able to write and read Khmer language with little verbal assistance but she was not good at learning numbers, self-care and house work. She looked childlike. We have developed the plan for her to improve her abilities, including pre-vocational skills such as beading, T- shirt printing and making paper bags and souvenirs.

Now, we can see that Sombo has improved some skills such as self-care and house work. Her behavior is calm and she looks more like an adult. Her communication is also better because she can speak more words louder. She gains abilities to make simple beading like bracelet and neglect, and can make paper bags nicely without any help. Besides, Sombo becomes the leader of the Rose Group which is the group of youths with intellectual disabilities. She had joined many activities with the group including monthly meeting and trips. She also went oversee to attend conferences, including a conference in Thailand in September 2013.

Parents of a student with intellectual disabilities at KPF Centre

Ms. Eang Sophal is the grandmother of Nita living in Trea Village, Sangkat Steung Mean Chey, Khan Mean Chey , Phnom Penh City . Nita is a girl with Down syndrome and intellectual disability. She is one of the students of Activity Centre Project at KPF. Ms. Sophal shared some information about Nita that, before joining KPF, Nita had a lot of difficulties including speaking, learning and self- care. Nita sometimes hit her younger brother and sister and went out from home. In the past, Ms Sophal tried to find a school for Nita such as the public school and schools by NGOs, but those schools did not except her because they did not have any experiences in working with children with intellectual disability. Ms. Sophal and her parents felt hopeless and decided to keep Nita at home. Afterwards, trainers of KPF did the survey

to find children with disability and they found Nita. Ms. Sophal decided to allow Nita to learn with KPF. After Nita has been receiving supports and services from KPF, she improved many areas. Currently, she is able to take a bath by herself with little help and able to better communicate with her family members. She loves and takes care of her younger brother and sister. She can speak more words and write a few Khmer alphabets and numbers. She has never sneaked out from home any more. When Nita comes to school, her parents have more time to work and feel relieved. Ms. Sophal feels happy when she looks at Nita and knows that Nita has the chance go to school and participate with other people in the community.

Quotes from stakeholders:

- The father of Vannak, a student with intellectual disabilities at KPF Centre said, "My son now seems to be more calm at home. Before, he was easy to get upset and showed aggressive behavior".
- Mr. Vong Tan, the village leader of Ta Mum village, Ba Neav commune, Chuok District, Kampot Province said, "It makes me change my belief. Before, I think that all the children with intellectual disabilities could not study, but now I saw that those children can study and participate in the society".
- Mr. Kean Bross, Project Manager of Yodifarm said, "I appreciate the organizations that work with persons with intellectual disabilities because the disabilities are difficult to work with and support as they need multiple supports".

CHALLENGES

Children with intellectual disabilities still need more support from members of the general public. Some of these children have not received any support and service. There are some challenges as follows.

- Limited expertise and human resources to support persons with intellectual disabilities in Cambodia
- Not enough rehabilitation and training materials
- Persons with severe intellectual disabilities need special rehabilitation and long-term support
- Need long-term funding and support
- Some persons with intellectual disabilities have not received opportunity to be included in society
- Limited understanding of persons with intellectual disabilities in society
- Limited participation from parents, the government and organizations which means there are not many organizations working with persons with intellectual disabilities
- Persons with intellectual disabilities do not have an access to vocational training and employment according to a research done by Aide et Action of Employment of Young People with Intellectual Disability
- KPF is one of the main NGOs who is working to build up network with other parent groups and NGOs working in intellectual disability but with limited capacity and knowledge on intellectual disability
- Other NGOs working in intellectual disability are not open to work with KPF which is one of leading organizations working with the most vulnerable persons with intellectual disabilities, Down syndrome, autism and etc.

FUTURE PLAN

- NGOs and the government continue to collaborate in order to support persons with intellectual disabilities in Cambodia
- Groups of persons with intellectual disabilities continue to advocate themselves in society
- Parents Self Help Groups and members are committed and empowered to strongly support their children
- Continue to raise the awareness of intellectual disabilities to society
- Enforce to implement the law on The Promotion and The Protection of The Right of Persons with Disabilities especially promoting the section of persons with intellectual disabilities
- Promote community-based rehabilitation (CBR) for supporting children with severe and multiple disabilities including intellectual disabilities
- Closely work with the government to impose intellectual disability and enforce for developing through the government plan and program

RECOMMENDATIONS

- DAC plays an important role in supporting NGOs and services for persons with intellectual disabilities and autism
- APCD continues building network and capacity of NGOs working in disability especially persons with special needs such as intellectual disabilities and autism
- Develop program and promote independent living for those with intellectual disabilities

REFERENCES

- <http://children.webmd.com/intellectual-disability-mental-retardation>
- Komar Pikar Foundation
- Hagar International

ព័ត៌មានអំពី ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា

និយមន័យ

ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា(ID) គឺជាពិការភាពដែលជះឥទ្ធិពលដល់មុខងារនៃសតិបញ្ញា និង អាកប្បកិរិយា ដោយមានការកំណត់នៃការយល់ដឹង ភាសា ជំនាញសង្គម និង ជំនាញជីវិត។ ជាទូទៅពួកគេតែងតែមានជាមួយពិការភាពផ្សេងៗទៀតដូចជា ពិការចលកខ្វលក្បាល អូទីស្ត្រីម ដោនស៊ីនដ្រូម។ល។ ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា អាចរៀនជំនាញថ្មីៗ បាន ប៉ុន្តែពួកគេអាចរៀនបានយឺត។ ពិការខ្សោយសតិបញ្ញាគឺមានកម្រិតផ្សេងៗ គឺពីកម្រិតស្រាលទៅកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំង។ អ្នកមានពិការខ្សោយសតិបញ្ញាមានពិការ ពីរតំបន់។ តំបន់ទាំងនេះគឺ៖

- មុខងារនៃសតិបញ្ញា:ត្រូវបានគេស្គាល់ជា កម្រិតនៃភាពឆ្លាតវៃ(IQ)នេះគឺសំដៅទៅលើសមត្ថភាពរបស់មនុស្សក្នុងការរៀន ហេតុផល ការសម្រេចចិត្ត ការដោះស្រាយបញ្ហា
- ការសម្របនៃអាកប្បកិរិយា: ជំនាញទាំងនេះគឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ជីវិតពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ដូចជាអាចធ្វើការទំនាក់ទំនងដែលមានប្រសិទ្ធិភាព អន្តរទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដទៃ និងការចេះថែទាំខ្លួនឯង។

IQ (កម្រិតនៃភាពឆ្លាតវៃ) គឺវាស់ដោយធ្វើការសាកល្បងនៃភាពឆ្លាតវៃ។ជាមធ្យមIQគឺ១០០។ មនុស្សម្នាក់ដែលបានចាត់ទុកថាមានពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ប្រសិនបើគាត់មាន IQ តិចជាង៧០ទៅ៧៥។

ដើម្បីវាស់អំពីការសម្របនៃអាកប្បកិរិយារបស់ក្មេង អ្នកបច្ចេកទេសនឹងធ្វើការសង្កេតទៅលើជំនាញរបស់កុមារ ហើយប្រៀបធៀបពួកគេទៅនឹងកុមារដទៃទៀតដែលមានអាយុដូចគ្នា។ ចំនុចដែលត្រូវសង្កេតអាចនឹងរាប់បញ្ចូលដូចជា តើកុមារអាចញ៉ាំ និងស្លៀកពាក់ដោយខ្លួនឯងបានល្អកម្រិតណា តើកុមារអាចធ្វើការទំនាក់ទំនង និងយល់ពីអ្នកដទៃបានល្អកម្រិតណា តើកុមារមានឥទ្ធិពលទៅវិញទៅមក ជាមួយ គ្រួសារ មិត្តភក្តិ និងកុមារដទៃទៀតដែលមានអាយុដូចគ្នាដោយរបៀបណា។

ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ត្រូវបានគិតថា មានផលប៉ះពាល់ប្រហែលជា១% នៃចំនួនប្រជាជន។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះមាន ៨៥% ជាពិការខ្សោយសតិបញ្ញាកំរិតស្រាល។ នេះមានន័យថា ពួកគេគឺគ្រាន់តែមានកាយីតយ៉ាវជាងធម្មតា ជាមធ្យម ក្នុងការរៀនជំនាញ ឬទទួលព័ត៌មានថ្មី។ ជាមួយការផ្តល់ការគាំទ្រដែលត្រឹមត្រូវ ភាគច្រើននឹងអាចរស់នៅដោយឯករាជ្យខ្លួនឯងដូចមនុស្សពេញវ័យដែរ។

មូលហេតុ

មូលហេតុសាមញ្ញ នៃពិការខ្សោយសតិបញ្ញាគឺ:

- លក្ខខណ្ឌនៃហ្វែរនៈ ទាំងនេះរួមមាន ពិការដោនស៊ីនដ្រូម
- បញ្ហាក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ: វត្ថុដែលបង្អាក់ការអភិវឌ្ឍខួរក្បាលទារកក្នុងផ្ទៃ គឺដោយសារការប្រើប្រាស់ស្រា ឬ គ្រឿងញៀន កង្វះអាហាររូបត្ថម្ភ ការបង្កពេកជាក់លាក់ ឬតំណើរឡើងឈាម។
- បញ្ហាកំឡុងពេលសំរាលកូន: ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា អាចជាលទ្ធផល ដែលទារកមិនមានអុកស៊ីសែនគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងកំឡុងសំរាល ឬ ការកើតមិនគ្រប់ខែខ្លាំង
- ជម្ងឺ ឬរូស: ការបង្កពេក ដូចជា រលាកស្រាមខួរ ក្អកមាត់ ឬ ជំងឺកញ្ជ្រើល អាចបណ្តាលឲ្យមានពិការខ្សោយសតិបញ្ញាបាន។ រូសក្បាលធ្ងន់ធ្ងរ លង់ទឹកកង្វះអាហាររូបត្ថម្ភខ្លាំង ការស្រូបយកសារជាតិពុលច្រើន ការធ្វើទុក្ខទោសធ្ងន់ធ្ងរ និងការធ្វេសប្រហែសក៏អាចជាមូលហេតុផងដែរ។

រោគសញ្ញា និងអាការៈ

មានរោគសញ្ញាផ្សេងៗជាច្រើនរបស់កុមារខ្សោយសតិបញ្ញា។ រោគសញ្ញាអាចនឹងលេចចេញតាំងពីទារកភាព ឬពួកគេនឹងមិនអាចកត់សំគាល់បានរហូតកុមារដល់អាយុចូលរៀន។ វាជាធម្មតាអាស្រ័យទៅលើកំរិតធ្ងន់ធ្ងរនៃពិការភាព។ រោគសញ្ញាសាមញ្ញមួយចំនួននៃពិការខ្សោយសតិបញ្ញាគឺ:

- ការរមៀលចុះឡើង ការអង្គុយ ការវាល ឬការដើរយឺតៗ
- និយាយយឺតៗ ឬមានបញ្ហាជាមួយការនិយាយ
- ធ្វើអ្វីយឺត និងមានការច្របូកច្របល់ក្នុងការធ្វើអ្វីមួយ ដូចជាការស្លៀកពាក់ និងការញ៉ាំអាហារដោយខ្លួនឯង
- ពិបាកក្នុងការចងចាំរឿងអ្វីមួយ
- អសមត្ថភាពក្នុងការភ្ជាប់ពីសកម្មភាពមួយទៅសកម្មភាពមួយទៀត
- បញ្ហាអាកប្បកិរិយាដូចជា ការផ្ទុះកំហឹង
- ពិបាកក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ឬការគិតសមហេតុផល
- ការរៀនយឺតយ៉ាវ
- មិនអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តបាន
- ការចងចាំមិនបានល្អ

កុមារពិការខ្សោយសតិបញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរ ឬធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំង អាចនឹងមានបញ្ហាសុខភាពផ្សេងៗផងដែរ។ បញ្ហាទាំងនេះអាចរួមមាន ប្រកាច បញ្ហាផ្លូវចិត្តពិការកាយសម្បទាបញ្ហាការមើល និងការលឺ។

បទពិសោធន៍

ក្នុងការជួយគាំទ្រជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា គឺត្រូវការអ្នកជំនាញជាច្រើនដូចជាវេជ្ជបណ្ឌិត (medical doctor) ការព្យាបាលចលនា(Physiotherapy) ការព្យាបាលមុខងារប្រចាំថ្ងៃ (Occupational Therapy) ការព្យាបាលការនិយាយ(Speech Therapy) អ្នកចិត្តវិទ្យា (Psychologist) ការព្យាបាលផ្នែកកីឡា(Sport Therapy) និងអ្នកអប់រំពិសេស(Special educator) ។ រដ្ឋាភិបាល និងឪពុកម្តាយ ក៏មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ផងដែរក្នុងការជួយគាំទ្រជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងមិនមានប្រភេទអ្នកជំនាញទាំងនេះមួយចំនួន ប៉ុន្តែពួកយើងធ្វើការតាមរយៈការទទួលបានបទពិសោធន៍ពី អ្នកគាំទ្រ អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និងតាមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលានានា។ មានតែជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះដែលទទួលបាន សេវា និងការគាំទ្រពីឪពុកម្តាយ និងអង្គការ ប៉ុន្តែពួកគេមួយចំនួនទៀតមិនទាន់បានទទួលការជួយគាំទ្រទេ ដោយសារពួកគេរស់នៅក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល និងការផ្តល់សេវា និងព័ត៌មាននៅមានដែនកំណត់។ មួយផ្សេងទៀតនៅពេលពួកយើងបានបង្កើតក្រុមឪពុកម្តាយជួយខ្លួនឯង គឺជាចំណុចដែលពួកគេអាចជួយគាំទ្រកូនរបស់ពួកគេបាន។ បន្ថែមពីនេះក្រុមពិការខ្សោយសតិបញ្ញា គឺមានសារៈសំខាន់ផងដែរសម្រាប់ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាដើម្បីធ្វើការតស៊ូមតិ និងដាក់បញ្ចូលពួកគេទៅក្នុងសង្គម និងមានសំលេងរឹងមាំ។

នៅប្រទេសកម្ពុជាមិនមានអង្គការធ្វើការលើពិការខ្សោយសតិបញ្ញាច្រើនទេ។ មានប្រហែលជា ៥ ឬ៦ អង្គការ ក្នុងចំណោម អង្គការទាំង៥៦ ដែលធ្វើការនៅលើវិស័យពិការភាព។

កាលពីពីរបីឆ្នាំមុនមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវតែពីរគត់ដែលទាក់ទៅនឹងពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តិដោយអង្គការHagar International ដោយមានការសហការជាមួយអង្គការមូលនិធិកុមារពិការក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និង មួយទៀតប្រព្រឹត្តិដោយអង្គការមនុស្សលោកថ្មី(New humanity) ក្នុងឆ្នាំ២០១១។

ក្នុងឆ្នាំ២០១១ជាមួយនឹងការគាំទ្រពី មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍វិស័យពិការភាពប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក(APCD) ជាមួយការគាំទ្រពី ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន

(JICA) និងសហការរៀបចំដោយបក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការ(DAC) និង អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ និងកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងសង្គមកិច្ចអតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា (MoSVY) នៃប្រទេសកម្ពុជា។ អង្គការមូលនិធិកុមារពិការបានបង្កើតក្រុមតស៊ូមតិលើបញ្ហាពិការខ្សោយសតិបញ្ញាមួយឈ្មោះ ក្រុមកូឡាប។ ក្រុមកូឡាបគឺជាក្រុមតំបូង នៃក្មេងជំងឺពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានសមាជិក១០រូប។ សមាជិក៨នាក់មកពីអង្គការ៤ផ្សេងៗគ្នា និងសមាជិក ២នាក់មកពី បុរីទារក និងកុមារជាតិ(NBIC) ជាគ្រឹះស្ថានថែទាំកុមារកំព្រាស្រីក្រសួងសង្គមកិច្ចអតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទានៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ ឥឡូវក្រុមនេះត្រូវបានរៀបចំ និងសម្របសម្រួលដោយអង្គការមូលនិធិកុមារពិការ។ ពួកគេមានការប្រជុំប្រចាំខែ និងមានសកម្មភាពផ្សេងៗរួមមាន កីឡា និងសកម្មភាពសង្គម។

ផលសម្រេចបាន

ក្រោយពីអង្គការមួយចំនួនបានធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ដូចជា:

- ប្រជាជននៅសហគមន៍មានការយល់ដឹងច្រើន និងដាក់បញ្ចូលជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាទៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ ជាពិសេសសម្រាប់កុមារ និងក្មេងជំងឺ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ពួកគេមានការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិជនពិការ និងទទួលយកសក្តានុពលរបស់ពួកគេ
- ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាទទួលបានការរស់នៅដោយឯករាជបានច្រើន ហើយពួកគេមួយចំនួនអាចរៀននូវជំនាញថ្មីៗ ដែលអាចទទួលបានប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ
- កាត់បន្ថយនូវអាកប្បកិរិយាលំបាក និងបង្កើននូវសុខុមាលភាព
- មានការយកចិត្តទុកដាក់ច្រើនពីរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការផ្សេងៗដែលធ្វើការលើវិស័យពិការភាព
- ក្រុមខ្សោយសតិបញ្ញាមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា(ក្រុមកូឡាប)-ក្រុមតស៊ូមតិដោយខ្លួនឯងតំបូងបំផុតលើបញ្ហាពិការខ្សោយសតិបញ្ញា
- ក្រុមឪពុកម្តាយជួយខ្លួនឯងច្រើនជាង១០ត្រូវបានបង្កើតឡើង។

សិស្សខ្សោយសតិបញ្ញា នៅមណ្ឌលរបស់អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ

សំបូរ គឺជា ក្មេងជំទង់ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា រស់នៅជាមួយគ្រួសាររបស់នាង នៅ សង្កាត់ ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌ ចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ។ កាលពីមុន នាងធ្លាប់បានរស់នៅមណ្ឌលថែទាំកុមារកំព្រា ដែលបានផ្តល់សេវាសម្រាប់អ្នកដែលត្រូវគេបោះបង់ចោល និងក្មេងរស់នៅតាមចិញ្ចើមផ្លូវ។ មុនពេលមករៀននៅ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពសម្រាប់កុមារសំបូរ មានសមត្ថភាពសរសេរ និងអានភាសាខ្មែរបានដោយជំនួយផ្ទាល់មាត់ ប៉ុន្តែរៀនលេខនាងមិនពូកែទេ ការថែទាំខ្លួនឯង និងការធ្វើការងារផ្ទះគឺនៅមានដែលកំណត់ដោយយោងទៅតាមលទ្ធផលនៃការធ្វើការវាយតម្លៃរបស់នាង ម្យ៉ាងវិញទៀតពេលខ្លះការសម្តែងរបស់នាងហាក់ដូចជាកូនក្មេង។ នៅពេលយើងដឹងដូច្នោះយើងបានរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់នាងឲ្យមានការរីកចម្រើនរួមមានជំនាញតម្រង់ទិសមុននឹងប្រកបរបរវិជ្ជាជីវៈ ដូចជាចាក់អង្កាំ បោះពុម្ពអារយ័ត ផលិតថងក្រដាស និងវត្ថុអានុស្សាវរីយ៍ផ្សេងៗ ។ល។ មកដល់ឥឡូវ យើងអាចមើលឃើញថាសំបូរ មានការរីកចម្រើនជំនាញមួយចំនួនដែលទាក់ទងទៅនឹងគោលដៅរបស់នាងរួមមាន ការថែទាំខ្លួនឯង ការងារផ្ទះ និងអាកប្បកិរិយារបស់នាងគឺមានការស្ងប់ស្ងាត់ច្រើន មើលទៅដូចជាមនុស្សពេញវ័យ ហើយចំពោះការទំនាក់ទំនងរបស់នាងក៏មានការរីកចម្រើនដែល ពីព្រោះនាងអាចនិយាយលឿនជាមួយពាក្យជាច្រើន មានសមត្ថភាពក្នុងការចាក់អង្កាំសាមញ្ញបានដូចជាខ្សែក ខ្សែដៃ និងអាចធ្វើថងក្រដាសបានយ៉ាងស្អាតដោយមិនមានការជួយ។ ក្រៅពីនេះសំបូរ ឥឡូវនាងបានក្លាយជាប្រធានក្រុមនៃ ក្រុមតូឡាប គឺជាក្រុមមនុស្សពេញវ័យដែលមានពិការខ្សោយសតិបញ្ញា។ នាងបានចូលរួមសកម្មភាពជាច្រើននៅក្នុងក្រុមដូចជាការប្រជុំប្រចាំខែ តំណើរកំសាន្ត និងបានចេញទៅបរទេសដើម្បីចូលរួមក្នុងសន្និសីទនានា ហើយនៅខែក្រោយនាងនឹងចូលរួមក្នុងសន្និសីទធំមួយនៅប្រទេសថៃ។

ឪពុកម្តាយរបស់សិស្សពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅមណ្ឌលរបស់អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ

អ្នកស្រី អេង សុផល គឺជាជីដូនរបស់ នីតា រស់នៅក្នុង ភូមិទ្រា សង្កាត់ស្ទឹងមានជ័យ ខណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ។ នីតាគឺជាក្មេងស្រីដែលមាន ពិការដោនស៊ីនដ្រូម និងពិការខ្សោយសតិបញ្ញា នាងគឺជាសិស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមសិស្សដទៃទៀតនៅក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពសម្រាប់កុមារនៃអង្គការមូលនិធិកុមារពិការ។ ថ្ងៃមួយបុគ្គលិកអង្គការមូលនិធិកុមារពិការបានជួបជាមួយ អ្នកស្រី សុផល ដោយគាត់បានផ្តល់ព័ត៌មានមួយចំនួនពីនីតា “មុនពេលមករៀននៅអង្គការមូលនិធិកុមារពិការចៅរបស់គាត់មានការលំបាកជាច្រើនដូចជា ការនិយាយ ការរៀន ការថែទាំខ្លួនឯង ហើយពេលខ្លះនាងបានវាយប្តូរប្រុស និងប្តូរស្រីរបស់នាង និងបានចេញពីផ្ទះ។ កាលពីមុនខ្ញុំបានព្យាយាមរកសាលាសម្រាប់នាងដូច

ជា សាលារដ្ឋ និងសាលាអង្គការផ្សេងៗប៉ុន្តែពួកគេមិនបានទទួលយកនាងទេពីព្រោះពួកគេមិនមានបទពិសោធន៍ក្នុងការធ្វើការជាមួយក្មេងពិការខ្សោយសតិបញ្ញា នៅក្នុងស្ថានភាពនេះ ខ្ញុំ និងម្តាយរបស់នាងមានអារម្មណ៍ថា អស់សង្ឃឹមទៅលើរូបនាង ដូចនេះយើងមានជំរើសតែមួយគត់គឺទុកនាងក្នុងផ្ទះ។ បន្ទាប់មកទៀតអ្នកបណ្តុះបណ្តាលរបស់អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ បានធ្វើការសាកសួររកកុមារពិការ ហើយពួកគេបានរកឃើញចៅរបស់ខ្ញុំ។ ដូចនេះខ្ញុំបានសម្រេចឲ្យចៅរបស់ខ្ញុំទៅរៀនជាមួយអង្គការមូលនិធិកុមារពិការពេញមួយថ្ងៃ។ ក្រោយពីចៅរបស់ខ្ញុំបានទទួលសេវា និងការជួយគាំទ្រ ពីអង្គការមូលនិធិកុមារពិការ នាងមានការរីកចម្រើនជាច្រើន។ ឥឡូវនាង អាចមុជទឹកដោយខ្លួនឯងដោយមានការជួយបន្តិបន្តួច បង្កើនការទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រួសារ ស្រលាញ់និងមានការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ប្អូនប្រុសប្អូនស្រីរបស់នាង អាចនិយាយបានច្រើនពាក្យ អាចសរសេរព្យញ្ជនៈខ្មែរ និងលេខបានពីរបីតួរ ម្យ៉ាងវិញទៀតនាងឈប់ដើរចោលផ្ទះដូចមុនទៀតហើយ។ នៅពេលចៅរបស់ខ្ញុំមកសាលា ម្តាយឪពុករបស់នាងមានពេលច្រើនសម្រាប់ធ្វើការ ហើយកាត់បន្ថយការព្រួយបារម្ភផងដែរ។ ខ្ញុំពិតជាសប្បាយរីករាយណាស់នៅពេលឃើញនីតាមានឪកាសបានទៅសាលា និងបានចូលរួមជាមួយអ្នកដទៃនៅក្នុងសហគមន៍”។

ការស្រង់ពាក្យសម្តីពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ:

- ឪពុករបស់ វណ្ណៈ (វណ្ណៈគឺជាសិស្សពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅមណ្ឌលរបស់អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ) បាននិយាយថា "កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំឥឡូវហាក់បីដូចជាមានភាពស្ងប់ស្ងាត់ច្រើនពេលនៅផ្ទះ ពីមុនគាត់គឺជាអ្នកចិត្ត និងបង្ហាញនូវអាកប្បកិរិយាឆោឆាយ"។
- លោក រង់ តាន់ (មេភូមិ តាម៉ុ ឃុំបានាវ ស្រុកឈូក ខេត្តកំពត)បាននិយាយថា
- “ វាបានធ្វើឲ្យខ្ញុំផ្លាស់ប្តូរនូវជំនឿរបស់ខ្ញុំ ពីមុនខ្ញុំគិតថាកុមារពិការខ្សោយសតិបញ្ញា មិនអាចជួយ ឬរៀនបានទេ ប៉ុន្តែឥឡូវខ្ញុំឃើញថាកុមារទាំងនោះអាចរៀនបាន ព្រមទាំងអាចចូលរួមក្នុងសង្គមបានទៀតផង។”
- លោក គៀន ប្រុស (ប្រធានគម្រោងនៃអង្គការយូឌីហ្វារម(Yodifarm) បាននិយាយថា“ ខ្ញុំសូមកោតសរសើរដល់អង្គការដែលធ្វើការជាមួយជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ពីព្រោះពិការប្រភេទ នេះគឺមានការពិបាកធ្វើការជាមួយ និងការគាំទ្រ ពួកគេគឺត្រូវការការគាំទ្រច្រើនប្រភេទ”។

ឧបសគ្គ

ជាមួយនឹងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ និងការរីកចម្រើនរបស់កុមារពិការ ពួកគេក៏នៅតែត្រូវការការជួយគាំទ្របន្ថែមទៀតពីអ្នកដទៃ ហើយចំពោះអ្នកដែលមិនទាន់បានទទួលសេវាក៏ពិតជាត្រូវការការគាំទ្រផងដែរ ដោយមានការប្រឈមមួយចំនួន:

ឧបសគ្គ

ជាមួយនឹងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ និងការរីកចម្រើនរបស់កុមារពិការ ពួកគេក៏នៅតែត្រូវការការជួយគាំទ្របន្ថែមទៀតពីអ្នកដទៃ ហើយចំពោះអ្នកដែលមិនទាន់បានទទួលសេវាក៏ពិតជាត្រូវការការគាំទ្រផងដែរ ដោយមានការប្រឈមមួយចំនួន:

- អ្នកជំនាញនៅមានកំណត់/ធនធានមនុស្សក្នុងការជួយគាំទ្រជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ការស្តារនីតិសម្បទា និង សម្ភារបណ្តុះបណ្តាល មិនគ្រប់គ្រាន់
- ពិការខ្សោយសតិបញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរ គឺពិបាកផ្តល់ការស្តារនីតិសម្បទា ដោយពួកគេត្រូវការគាំទ្ររយៈពេលយូរ
- ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាមួយចំនួនមិនបានទទួលបានឱកាស ក្នុងការដាក់បញ្ចូលពួកគេទៅក្នុងសង្គម
- ការយល់ដឹងពីជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅក្នុងសហគមន៍នៅមានដែនកំណត់
- ការចូលរួមពីរដ្ឋាភិបាល អង្គការ និងឪពុកម្តាយនៅមានដែនកំណត់ មានន័យថាមិនមានអង្គការជាច្រើនទេ ដែលធ្វើការជាមួយ ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា
- ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា មិនអាចទទួលបានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងការងារដោយសារហេតុផលផ្សេងៗ “ពិតមានលំអិតយោងតាមការស្រាវជ្រាវរបស់ Aide et Action លើប្រធានបទ ការងាររបស់ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញាវ័យក្មេង”
- អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ គឺជាអង្គការមួយសំខាន់ ដែលធ្វើការកសាងបណ្តាយជាមួយក្រុមឪពុកម្តាយ និងអង្គការផ្សេងៗដែលធ្វើការលើពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ប៉ុន្តែសមត្ថភាព និងចំនេះដឹងផ្នែកពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅមានដែនកំណត់
- អង្គការផ្សេងទៀតដែលកំពុងធ្វើការលើផ្នែកពិការខ្សោយសតិបញ្ញា គឺមិនទាន់បានធ្វើការបើកចំហក្នុងការធ្វើការរួមគ្នាជាមួយអង្គការមូលនិធិកុមារពិការ ដើម្បីឲ្យទៅជាអង្គការដឹងនាំមួយក្នុងការធ្វើការជាមួយជនពិការដែលងាយរងគ្រោះបំផុត ជាពិសេសពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ជោនស៊ីនដ្រូម អូទីស្ត្រីម ។ល។

ផែនការអនាគត

- រដ្ឋាភិបាល និងអង្គការ បន្តធ្វើការសហការជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងការជួយគាំទ្រជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ក្រុមពិការខ្សោយសតិបញ្ញា បន្តធ្វើការតស៊ូមតិដោយសន្តិវិធីនៅក្នុងសហគមន៍
- ក្រុមឪពុកម្តាយជួយខ្លួនឯង និងសមាជិក គឺបានតស៊ូ និងផ្តល់អំណាច ក្នុងការជួយគាំទ្រដល់កូនរបស់ពួកគេយ៉ាងពេញទំហឹង

- បន្តធ្វើការផ្សព្វផ្សាយពីការយល់ដឹងពីពិការខ្សោយសតិបញ្ញាដល់សហគមន៍
- ជំរុញឲ្យអនុវត្តន៍ ច្បាប់កិច្ចការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ ជាពិសេសលើកកម្ពស់ការអនុវត្តក្នុងផ្នែកនៃជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា
- លើកកម្ពស់ការស្តារតាមសហគមន៍(CBR) សម្រាប់គាំទ្រកុមារមានពិការធ្ងន់ធ្ងរនិងពិការច្រើនប្រភេទ ទាំងនោះរួមទាំងពិការខ្សោយសតិបញ្ញា
- ធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីឲ្យមានការគាំទ្រលើបញ្ហាពិការខ្សោយសតិបញ្ញា និងជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍក្នុងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការ និងកម្មវិធីរបស់រដ្ឋាភិបាល ឧទាហរណ៍ បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីបង្រៀនក្រោមការរៀបចំក្នុងកម្មវិធីរបស់រដ្ឋ។

អនុសាសន៍

- ក្រុមប្រឹក្សាកម្មភាពជនពិការ(ADC)ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយគាំទ្រ អង្គការនិង សេវាសម្រាប់ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា/អូទីស្ទីម
- មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍វិស័យពិការភាពប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក(APCD)បន្តធ្វើការកសាងបណ្តាញ និងសមត្ថភាពរបស់អង្គការធ្វើការជាមួយពិការភាព ជាពិសេសអ្នកដែលមានតម្រូវការពិសេស ដូចជាពិការខ្សោយសតិបញ្ញា/អូទីស្ទីម
- អភិវឌ្ឍន៍កម្មវិធី និងលើកកម្ពស់ការរស់នៅដោយឯករាជ្យសម្រាប់ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា

ឯកសារយោង

- <http://children.webmd.com/intellectual-disability-mental-retardation>
- អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ
- អង្គការហាហ្គារអន្តរជាតិ

Perspective of Autism in Cambodia

Parents Association for Children with Intellectual Disabilities (PACHID)
Komar Pikar Foundation (KPF)

WHAT IS AUTISM ?

Autism is an intellectual pervasive developmental disorder related to functional movement in preparation and planning, and it effects the senses. It has been occurring at the age of three and we see more destinations of boys more than girls.

CAUSE OF AUTISM

The causes of autism are unclear but recent research suggests that autism may result when a child with a genetic susceptibility and/ or abnormal Omega-3 fatty acid profile in cell membranes is exposed to one or more environmental insults (heavy metal exposure, virus or bacteria).

IDENTIFICATION

There are three main points on autism:

- Social communication: unable to know the feeling or situation, it can be disturbing or inappropriate feedback, inappropriate behavior when situations change, or not understanding communication with others.
- Inflexible behavior: hand, physical movement (reversing hand or objects) less or non- playing, less attention or concentration on the same thing.
- Communication: Speechless or slow, repeated words or use of the words, less or no facial expression, unexpected words or speak a lot in a confusing manner.
- Other identifications: low cognition, late development, screaming, or inappropriate behavior like: laugh or speak alone, sleeping difficulties, active, sense difficulties, less attention span.

ACHIEVEMENTS

Occupational therapy

- Dressing (putting on and taking off)
- Showing (Understand the function of each item in the bathroom)
- Mouth hygiene, eating
- Writing
- Speech Language Therapy Communication
- Simple pronunciation, short accent with picture or real object
- Follow schedules

Physiotherapy

- Balance
- Strengthening muscles

Social participation

- Sport participation
- Art and music
- Social event participation

CASE STUDY

Simon Viyanop is a youth with autism, aged 15 living in Phnom Penh. His mother's name is Simon Chakriya, aged 33. Viyanop has many difficulties like communication, vision, balance, movement, memory, aggressive and hearing difficulty. He likes doing the same easy activities and he is difficult with functional daily activities. He does not have many friends as others do. In 2004, PACHID provided services to children and youths with intellectual disabilities and autism. Viyanop has been training daily and joining other social activities with this association.

Up to now, Viyanop had many unbelievable changes in his life. He is able to speak and understand the meaning when he communicates with other young adults. He can speak a few sentences in English and has better self-care than before. He has joined many activities with friends like a trip with Rose Group and has participated in workshops, sport events and music shows. He is a representative of the Young Adult with Intellectual Disabilities and Autism. Viyanop had an international trip to the regional workshops in Thailand, Brunei and a world conference in the United States. Youths with autism can attend social activities as other people. Persons with autism have their value and honor as signified in the international human right documents.

CHALLENGES

- Awareness on intellectual disability and autism is still poor
- Exclusion from family and society (lack of community understanding , support and caring)
- Teachers are lacking skill to support persons with intellectual disabilities (inclusive education)
- Limited technology support
- Limited expertise
- Limited training
- Jobless
- Discrimination from family and community
- Limited security and warning system
- Opportunity and support are still poor
- Limited rights and laws

FUTURE PLAN

- Additional academic instruction, special education programs for students with autism with a focus on improving communication, social, academic, behavioral, and daily living skills.
- Behavior and communication problems that interfere with learning often require the assistance of a professional who is particularly knowledgeable in the autism field to develop and help implement a plan which can be carried out at home and school.
- The classroom environment should be structured so that the program is consistent and predictable.
- Students with autism learn better and are less confused when interaction with nondisabled peers is possible, these interactions provide models of appropriate language, social and behavioral skills.
- With educational programs designed to meet a student's individual needs and specialized adult support services in employment and living arrangements, many children and adults with a disability on the autism spectrum grow to live, work, and participate fully in their communities.
- Networking with stakeholders

RECOMMENDATIONS

- Additional support on rights and the law
- Health care services
- Strengthening on appropriate development
- Identification on people with intellectual disabilities
- Education, life skills are encouraged for people with disabilities to earn incomes
- Support from the government

REFERENCES

- Komar Pikar Foundation
- Disable People's Organization
- Parents Association for Children with Intellectual Disabilities

ប្រភេទពិការ អូទីស្ស៊ីម

និយមន័យ អូទីស្ស៊ីម

អ្វីទៅជាអូទីស្ស៊ីម: អូទីស្ស៊ីម គឺ ជាវិបល្លាសការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងផ្នែក ខួរក្បាល ដែលពាក់ព័ន្ធ និង មុខងារអនុវត្តន៍ ដូចជាការរៀបចំ និង ការធ្វើ គម្រោងផែនការ, ធ្វើឲមានការលំបាកលើ ញាណដឹង, ចាប់ផ្តើមកើតមានមុន អាយុ៣ឆ្នាំ, អត្រាក្មេង ប្រុសច្រើនជាងក្មេងស្រី ៤/១ អត្រាភាគរយ មានម្នាក់ក្នុងចំណោម១៦៦នាក់។

មូលហេតុ

មូលហេតុនៃអូទីស្ស៊ីម: មិនអាចសន្និដ្ឋានបាន ប៉ុន្តែមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវ មួយចំនួនបាន រកឃើញថា ជាបញ្ហាតំណរពូជ/ហ្សែន, ជាការចាក់ថ្នាំបង្ការមុខ ចូលគ្នា (ក្រឡាទែន, កញ្ជ្រី ល, ស្នួច)។

រោគសញ្ញា និងអាការ

មាន៣ចំណុចសំខាន់ លើការអសមត្ថភាព

- ការប្រាស្រ័យទាក់ទងសង្គម: មិនមានលទ្ធភាពយល់ពីអារម្មណ៍ ឬស្ថានភាព អ្វីមួយ, អាចមានការរំខានឬឆ្លើយតបមិនសមស្រប សម្តែងអាកប្បកិរិយាមិន សមរម្យ នៅពេល ស្ថានភាពផ្លាស់ប្តូរ, មិនដឹងពីរបៀបទំនាក់ទំនង ឬប្រាស្រ័យទាក់ទង ជាមួយអ្នកដទៃ ។
- អាកប្បកិរិយាដែលមិនអាចបត់បែនបាន: ចលនាដៃ/រាងកាយ (គ្រឿងដៃ បង្វិល, ចុះ ឡើង, បង្វិលវត្ថុ) មានគំនិតនៃការលេងតិចតួច/មានកំរិត, មានចំណាប់ អារម្មណ៍តិច តួច, ទុកដាក់វត្ថុតាមបែបដដែលៗ ។
- ការទំនាក់ទំនង: អត់ចេះនិយាយ, យឺតយ៉ាវភាសា, និយាយថាតាមពាក្យ, បកស្រាយនូវ អ្វីដែលនិយាយត្រង់ទៅតាមន័យពាក្យ, មានការសំឡឹងមុខ តិចតួច/ឬគ្មាន, និយាយ ដោយប្រើសំលេងគួរឲអស់សំណើច, និយាយជាលក្ខណៈ ផ្លូវការ, អាចនិយាយ/អាន បានច្រើន ប៉ុន្តែមិនយល់ន័យ។
- លក្ខណៈសម្គាល់ផ្សេងៗទៀត: កំរិតការយល់ដឹងទាប, ការរីកលូតលាស់ យឺត យ៉ាវ, យំ ទន្ទ្រាំជើង, ឬមានអាកប្បកិរិយាមិនសមស្របផ្សេងៗទៀត ឧទាហរណ៍ សើច និយាយ ម្នាក់ឯង, ពិបាកក្នុងការគេង, រពឹស, បញ្ហាញាណ ងាយបែកអារម្មណ៍។

ផលសម្រេចបានអ្នកស៊ីម

ការព្យាបាលទៅលើមុខងារប្រចាំថ្ងៃ(OCCUPATIONAL THERAPY)មានដូចជា:

- ស្លៀកពាក់ (ការដោះនឹងពាក់)
- ងូតទឹក (ជាចំបងត្រូវអោយក្មេងស្គាល់បន្ទប់ទឹក និងចេះប្រើបាស់សំភារៈក្នុងនោះ)
- អនាម័យមាត់ធ្មេញ , ជំនាញញាំបាយ
- ការសរសេរ
- ធ្វើការតាមកាលវិភាគ

ការព្យាបាលផ្នែកភាសា(Speech Language Therapy)មានដូចជា:

- ការទំនាក់ទំនង
- ការបញ្ចេញសម្តី សំលេង សាមញ្ញៗខ្លី ភ្ជាប់ជាមួយរូបភាព វីរត្តជាក់ស្តែង

ការព្យាបាលលើចលនា

- លំនឹង
- ធ្វើលំហាត់ដើម្បីអោយមានកំលាំងសាច់ដុំរឹងមាំ

ការចូលរួមសកម្មភាពសង្គម

- ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកីឡា ថ្នាក់ជាតិ និង អន្តរជាតិ
- ចូលរួមសកម្មភាពសិល្បៈ ការសម្តែងកាយវិការ ការលេងតន្ត្រី
- ចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សង្គម

ករណីសិក្សា របស់ យុវជនពិការ អ្នកស៊ីម

ស៊ីមន វីយ៉ាណុប ភេទប្រុស អាយុ ១៥ឆ្នាំ រស់នៅរាជធានីភ្នំពេញម្តាយរបស់គាត់ ឈ្មោះ ស៊ីមន ចរិយា មានអាយុ ៣៣ឆ្នាំ។ វីយ៉ាណុប គាត់មានផលលំបាកជាខ្លាំង ទាក់ទងនឹង ការទំនាក់ទំនង ការមើល លំនឹងក្នុងការបំលាស់ទី ការចងចាំ ឆាប់ខឹង ពិបាកក្នុងការស្តាប់ ចូលចិត្តធ្វើសកម្មភាពណាស្រួលៗនិងដដែលៗ និងមានការលំបាកជាខ្លាំងក្នុងការបំពេញមុខងារប្រចាំថ្ងៃ ម្យ៉ាងវិញទៀតគាត់ ពុំសូវមានមិត្តភក្តិដូចកុមារដទៃទេ។

នៅឆ្នាំ ២០០៤សមាគមនឌីពុកម្តាយកុមារពិការខ្សោយសតិបញ្ញាបាន ចាប់ផ្តើមផ្តល់សេវាជូន

ដល់កុមារនិងយុវជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ដោយ ប្អូន វីយ៉ាណុប បានចូលរៀន និងទទួលបានអប់រំអំពី ជំនាញ រស់នៅប្រចាំថ្ងៃ និងសកម្មភាពសង្គមផ្សេងៗជាច្រើនទៀត។

មកដល់ពេលនេះ ប្អូន មានការផ្លាស់ប្តូរជាទីមោទន សម្រាប់ជីវិត របស់ប្អូន គាត់អាច និយាយនិងយល់ នូវខ្លឹមសារមួយចំនួនដែល មនុស្ស ពេញវ័យធ្វើការប្រាស្រ័យទាក់ទង គាត់អាចនិយាយអង់គ្លេសបានពីរទៅបីឃ្លា និងចេះថែទាំខ្លួនប្រាណបានល្អជាងពេលកន្លង មក គាត់បានចូលរួម សកម្មភាពជាក្រុមជាមួយមិត្តភក្តិក្នុងការដើរកំសាន្ត កម្មវិធីប្រជុំក្នុង ក្រុមភូមិសាស្ត្រ សិក្ខាសាលានៅក្នុងស្រុក ចូលរួមកីឡា និង ការសម្តែងតន្ត្រី អ្វីជាងនេះ ទៅ ទៀតប្អូនមានឱកាស ធ្វើជាតំណាង ឈរជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា អូទីស្ទ្រីម ចូលរួម សិក្ខាសាលា ថ្នាក់អនុតំបន់ មានដូចជានៅប្រទេសថៃ ព្រុយនេ និង នៅថ្នាក់ពិភពលោក ដូចជា នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ជាដើម។ យុវជនអូទីស្ទ្រីមអាចចូលរួមក្នុងកិច្ចការសង្គមបាន ដូចពលរដ្ឋដទៃទៀតផងដែរពួកគាត់មានតម្លៃនិងកិត្តិយសដូចមានចែងក្នុងសិទ្ធិមនុស្ស ជា សាកល។

ឧបស័ក្ត

- ការផ្សព្វផ្សាយអំពីពិការភាពខ្សោយសញ្ញា អូទីស្ទ្រីម នៅមានមានតិចតួចនៅឡើយ
- សង្គមនិងក្រុមគ្រួសារបោះបង់(ខ្វះការយល់ដឹង មិនគំរាម មិនយកចិត្តទុកដាក់)
- គ្រូបង្រៀនខ្វះជំនាញពិសេស សម្រាប់ធ្វើការបង្រៀននៅតាមសាលារដ្ឋ(ថ្នាក់អប់រំ បញ្ចូលគ្នា)
- បច្ចេកវិទ្យារកឃើញនៅពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ
- សេវាសុខភាពគ្រូពេទ្យខ្វះ ជំនាញឯកទេស
- បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនៅមានកំរិត
- គ្មានការងារធ្វើ
- ការរើសអើង មានចាប់ពីក្រុមគ្រួសារ រហូតដល់មជ្ឈដ្ឋានមហាជនខាងក្រៅ
- ខ្វះសន្តិសុខ និង គ្មានភាពកក់ក្តៅ
- ឱកាស និង ការគំរាមនៅមានតិចតួចណាស់
- ច្បាប់និងសិទ្ធិនៅមានមានតិចតួច និងពុំមានប្រសិទ្ធិភាព

ផែនការអនាគត

- ការណែនាំពីការសិក្សា កម្មវិធីអប់រំពិសេសបន្ថែម សម្រាប់សិស្សានុសិស្សមានបញ្ហាអូទី ហ្ស៊ីម ដើម្បីពង្រឹងការទំនាក់ទំនងសង្គម ការសិក្សា អាកប្បកិរិយា និងជំនាញរស់ប្រចាំ ថ្ងៃ។

- បញ្ហាអាកប្បកិរិយានិងការទំនាក់ទំនង ជាការបង្អាក់ដល់ការសិក្សា វាទាមទាជំនួយពីអ្នកឯកទេសដែលមានចំណេះដឹងក្នុងផ្នែកអូធីហ្ស៊ីមដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងរៀបចំផែនការដែលអាចប្រើប្រាស់បាននៅតាមផ្ទះ និងសាលារៀន។
- កម្មវិធីដែលមានភាពយូរអង្វែង និងអាចនឹងកើតមានឡើងដល់បរិស្ថានថ្នាក់រៀន។
- សិស្សានុសិស្សដែលមានបញ្ហាអូធីហ្ស៊ីមត្រូវទទួលបានការរៀនសូត្រហើយតែងមានទទួលបានការភ័ណ្ឌច្រឡំជាមួយមនុស្សទូទៅដែរជាការសំខាន់ណាស់ក្នុងការផ្តល់ភាសាសមរម្យ សង្គម និងជំនាញនានាក្នុងការសម្តែងអាកប្បកិរិយាចំពោះពួកគាត់
- រៀបចំកម្មវិធីអប់រំដើម្បីអោយសិស្សបានទទួលតាមតម្រូវការរបស់គេម្នាក់ៗ ហើយផ្តល់សេវាការងារសម្រាប់ការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃសម្រាប់កុមារនិងយុវជនដែលមានបញ្ហា អូធីហ្ស៊ីមត្រូវមានការរស់នៅការងារនិងការចូលរួមពេញទំហឹងនៅក្នុងសហគមន៍របស់គេ។
- មានបណ្តាញជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ

អនុសាសន៍

- ការគំរូបនៃមន្ត្រីកច្បាប់និងសិទ្ធិ
- សេវាសុខភាព និង ថែទាំ
- បង្កើនការអភិវឌ្ឍរបស់ពួកគាត់បានសមស្រប
- បង្កើតអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណដែលសម្គាល់ពីពិការភាពរបស់ពួកគេ
- សេវាអប់រំ វិជ្ជាជីវៈផ្តល់ឱកាសបានច្រើនដល់ពួកគេ និង ការរកប្រាក់ចំនូល
- ស្នើឲ្យមានការគាំទ្រមូលនិធិពីរដ្ឋាភិបាល

ឯកសារយោង

- អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ
- អង្គការមូលនិធិជនពិការ
- សមាគមន៍ឪពុកម្តាយកុមារខ្សោយសតិបញ្ញា

Introduction of NHE Principles and Experiences Sharing

By Mr. Watcharapol Chuengcharoen,
Acting Chief, Office of Networking Secretariat

Item 2

Goal

- To provide a framework and underlying principles of Non-handicapping Environment and Experiences Sharing.

WHAT IS NHE ?

- Non-Handicapping Environment

What is Non-Handicapping Environment ?

- Barrier-Free Environment for Persons With Disabilities
- Physically and Attitudinally Accessible Environment
- Inclusive Environment for All
- Universal Design - base Environment
- Environment without Four Barriers

FOUR MAJOR BARRIERS In the SOCIETY

- PHYSICAL ENVIRONMENT
- INFORMATION AND COMMUNICATION
- REGULATIONS AND SYSTEMS
- THOUGHTS AND ATTITUDES

NHE PROJECT :

VISION

NON-HANDICAPPING ENVIRONMENT

PROJECT GOAL

REMOVAL OF BARRIERS

PROJECT PURPOSE

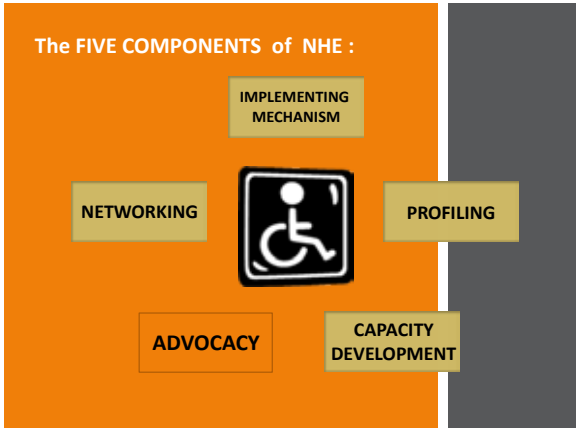
PROMOTE IMPLEMENT

REPLICATE

HOW TO REMOVE THE BARRIERS

My Disability

Cerebral palsy

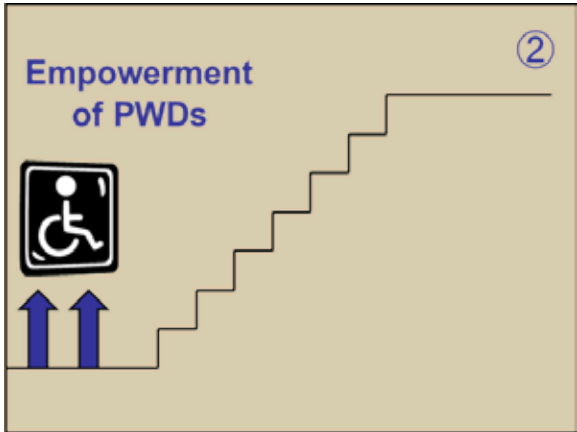
I fell down on the bed floor due to nurse's carelessness.

My Body Imbalance

My Fingers in Both Hands are Bending

My neck is slanted in the right side

I cannot speak fluently

Sharing Experiences how to develop Self Advocate Group with ID in Thailand

Capacity Development program

Leadership and Empowerment Program for Potential Thai Leaders and Resource Persons with Disabilities, Bangkok, April-November 2014

Training on English skills to be international resource persons in the future

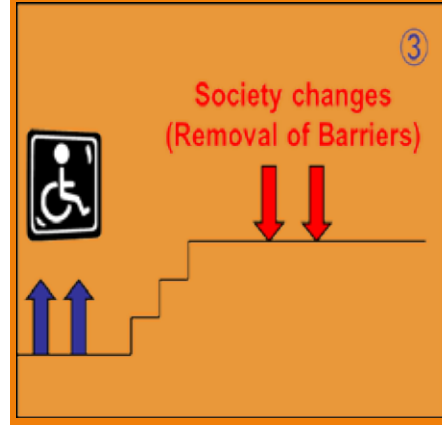
Sharing and Discussing "Disability Equality Training (DET)"

Parents of Autism

THANK YOU

ការណែនាំពីការចែករំលែក
បទពិសោធន៍ និងគោល
ការណ៍នៃ
បរិស្ថានគ្មានពិការភាព

By Mr. Watcharapol Chuengcharoen,
Acting Chief, Office of Networking Secretariat

Item 2

ឧបសគ្គចំបងទាំង៤នៅក្នុងសង្គម

- បរិស្ថានរាងកាយ
- ព័ត៌មាន និងការទំនាក់ទំនង
- ប្រព័ន្ធ និងបញ្ញត្តិ
- គំនិត និងឥរិយាបថ

គោលដៅ

- ដើម្បីផ្តល់គម្រោង និងគោលការណ៍នៃ
បរិស្ថានគ្មានពិការភាព និងការចែក
រំលែកបទពិសោធន៍

គម្រោង បរិស្ថានគ្មានពិការភាព :

- ឧស្សនៈវិស័យ: បរិស្ថានដែលគ្មានពិការភាព
- គោលដៅគម្រោង: លុបបំបាត់ឧបសគ្គ
- គោលបំណងគម្រោង: លើកកម្ពស់ការអនុវត្ត

ធ្វើសារឡើងវិញ

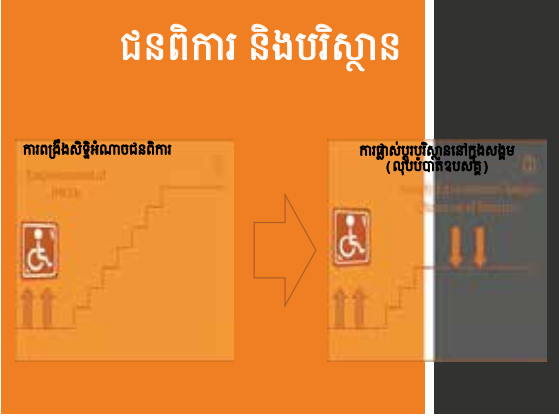
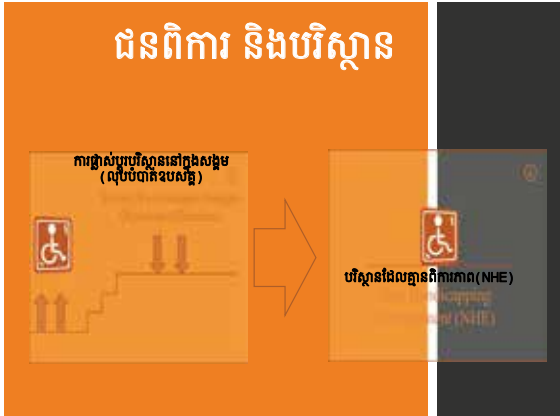
តើអ្វីជាបរិស្ថានគ្មានពិការភាព?

- បរិស្ថានដែលគ្មានឧបសគ្គសម្រាប់ជនពិការ
- បរិស្ថានដែលបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់
រាងកាយ និងឥរិយាបថ
- ដាក់បញ្ចូលបរិស្ថានសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា
- ការបង្កើតជាលក្ខណៈសកល ផ្ដោតសំខាន់
លើបរិស្ថាន
- បរិស្ថានដែលគ្មានឧបសគ្គទាំងបួន

តើការលុបបំបាត់
ឧបសគ្គដោយ
របៀបណា?

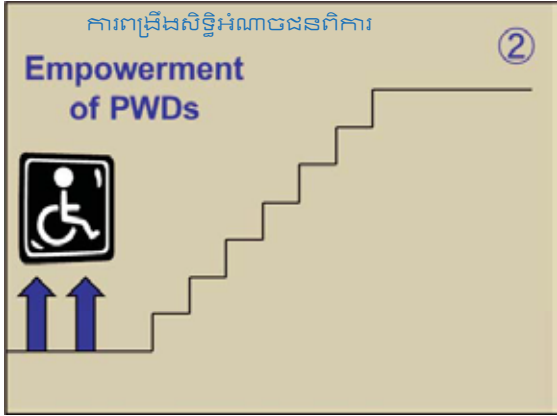

ភាពពិការរបស់ខ្ញុំ

ពិការចលកម្មក្បាល

ខ្ញុំបានដួលនៅលើគង្គ ដោយការធ្វេសប្រហែសរបស់គ្រូបង្រៀន

- រាងកាយរបស់ខ្ញុំគ្មានលំនឹង
- គ្រាមដៃទាំងសងខាងរបស់ខ្ញុំកោង
- ករបស់ខ្ញុំផ្ទៀងទៅខាងស្តាំ
- ខ្ញុំមិនអាចនិយាយបានល្អ

ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ ពីរបៀបអភិវឌ្ឍ ក្រុងគន្លឹះមតិដោយខ្លួន ឯងជាមួយផ្លូវពិការឆ្មោយសំបុត្រ នៅប្រទេសថៃ

បណ្តុះបណ្តាលជំនាញការងារដ៏គ្រប់ ដើម្បីក្លាយជាអ្នកនាំមុខសម្រាប់ការងារអ្នក ពិការនៅពេលអនាគត

កម្មវិធីការកសាងសមត្ថភាព

ពិភាក្សានិងចែករំលែក "វគ្គបណ្តុះបណ្តាលពីរបៀបពិការភាព (DET)"

កម្មវិធីភាពជាម្ចាស់កិច្ចការ និងការពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចសម្រាប់ពិការភាព អ្នកនិកនាំផ្លូវ និងផ្លូវពិការ នៅប៉ាសេក ប្រទេសកម្ពុជា កញ្ញា ២០១៥

សកម្មភាពក្រុម Dao Kuang ២០១២: កម្មវិធីអភិវឌ្ឍសម្បទាន
ពិភាក្សា លើការពឹងទុកពីសិទ្ធិសាលា

សកម្មភាពក្រុម Dao Kuang ២០១២ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍសម្បទាន
ពិភាក្សាលើ "ជនពិការខ្សោយសតិបញ្ញា ពួកយើងអាចធ្វើបាន!"

សកម្មភាពក្រុម Dao Kuang ខែកញ្ញា ២០១២: កម្មវិធីអភិវឌ្ឍសម្បទាន
ពិភាក្សាលើសហគមន៍ផ្ដោតទៅលើការងារសហគ្រាសជនពិការក្នុងការអភិវឌ្ឍ

សូមអរគុណ

Presentation

Mr. Kong Vichetra
Executive Director,
Komar Pikar Foundation (KPF)

Development of Self Advocate Group
With Intellectual Disability and
Experiences Sharing on NHE

29 May 2013, Phnom Penh Hotel

Presented by Kong Vichetra
Executive Director

There are an estimated **630,000**
disabled people in Cambodia

KPF's Background

Komar Pikar Foundation (KPF) was established in 2007 and is officially registered with the Ministry of the Interior in 2008. KPF is a Cambodian non-governmental organization focused on the development of programs and strategies to address the needs, and promote the rights of children and youth with moderate to severe disability. KPF is currently actively involved in improving the lives of 80 children. This in turn improves the well-being of some 200 family members and their ability to advocate for children with disability to be inclusive members of the community.

How will KPF work?

- **Vision**
For children and youth with moderate to severe disabilities to gain a quality of life and provide them with dignity and recognition of being deserving of equal rights within society.
- **Mission**
To provide quality holistic support, to ensure that policies and services are implemented, to address the needs of children and youth with severe and multiple disabilities.

KPF's Location

Partner organizations
YODIFEE | CDMD | PACHID | TASK | DDSP
OEC | CABDICO | SPECIAL OLYMPIC ...

ROSE ID Network Establishment

We established a first ever self-advocate group in Cambodia called 'Kolap' "ROSE" during the Regional Workshop on Intellectual Disability in November 2011, organized by KPF in partnership with the Asia - Pacific Development Center for Disability (APCD) and Japan International Cooperation Agency (JICA)

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

Partner Organizations of ROSE

KPF-FRIEND	PACHID	TASK	SPECIAL OLYMPIC	NBIC
				
				

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

Support by APCD Foundation

On 04-05 October, 2011, delegates from APCD/JICA regional office in Bangkok, Thailand in cooperation with KPF to discuss development of self-advocate group of intellectual disability in Cambodia and preparations of upcoming regional workshop in November Phnom Penh

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

Support by APCD Foundation

The workshop on Development of Self-help Group Network on Intellectual Disability in Cambodia was co-organized by the DAC and KPF in collaboration with the MoSVY of Cambodia, the APCD and JICA at Phnom Penh Hotel from 15-17 November 2011. The workshop brought together 100 Cambodians, including persons with intellectual disabilities, family member, NGO staff and government officials. H.E. Ith Sam Heng, Minister of MoSVY and H.E. Sompong Sanguanbun, Ambassador of Royal Thai Embassy

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

Activities and Achievement

Monthly Meeting of ROSE Members, Family Members and Supporters

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

The leader of 'Rose Cambodia' Ms. Kay Sok Sambo, attended the APCD/JICA Project Workshop, held in Bangkok on 12-13 July 2012.

Mr. Simon Viyanop (Deputy) and his grandmother Ms. Svay Simon went to Washington DC, USA to participated in Inclusion International National Convention and International Forum 25-28 October, 2012.

Kambuj Phnom Foundation (KPF)

The ROSE members and other children with disabilities joined in International Autism day and social activity to Bokor mountain

Sporting and social activities that most of them were happy and enjoyable

"Stoeng Pursat River Run" at Pursat Province, Sport is for health, friendship, relationship and social for children and persons with disabilities where 6 ROSE members joined and enjoyed

Exchange program between ROSE ID group-Cambodia and Our New Future From HI-Belgium

Lessons Learnt

- ROSE group members are happy and can do activities with support of parent or caregivers
- Their skills and confidence are to be maximized with support of parents, supporters or people in community
- Social activities are important for their participation in society and communities
- Education is not only mean to develop their emotional and mental development

Kemar Pikee Foundation (KPF)

Challenges

- Limited knowledge and support from supporters for this first ever development in Cambodia
- ROSE members find it difficult to regularly meet based on their location and organizations such as invitation to them and so on
- Supporter like KPF does have limited fund to support them i.e conducting meetings and social activities
- ROSE members access to limited fund for their starting business on income generation
- KPF and ROSE have limited support from other partners including government

Kemar Pikee Foundation (KPF)

Experiences Sharing on NHE

How to remove the barriers for persons with Intellectual Disability?

- Intellectual Disability issues increased awareness and understanding among their communities and parents
- Using UNCRPD & Disability law in Cambodia as the main tool to promote intellectual disability (Moderate to Severe Disabilities)
- Increase opportunity for skill training and employment
- KPF's program need to further promoted and increased services and funding

Kemar Pikee Foundation (KPF)

THANK YOU

សមាជិកក្រុមស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

សមាជិកក្រុមស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

ក្រុមសមាជិកស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

ការងារសម្រាប់សមាជិកស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

មេរៀន និងចរិកសាស្ត្រ

- សមាជិកក្រុមស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- ជំនាញ និងទំនុកចិត្តរបស់ក្រុមសមាជិកសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- សកម្មភាពសង្គមសម្រាប់សមាជិកស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

Komer Phkar Foundation (KPF)

កត្តាប្រឈម

- ប្រឈមនឹងបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- សមាជិកក្រុមស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- ប្រឈមនឹងបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- សមាជិកក្រុមស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- អង្គការ KPF និងក្រុមសមាជិកស្រុកប្រមូលទុនសម្រាប់ការងារសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

Komer Phkar Foundation (KPF)

ការវិនិយោគសង្គម

គំនិតសង្គមសម្រាប់សកម្មភាពសង្គម

- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពសង្គម
- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ
- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពសង្គម និងសកម្មភាពសង្គមនៅរាជធានីភ្នំពេញ

Komer Phkar Foundation (KPF)

Progresses in Autism and NHE Experiences Sharing

By Parents Association for Children with Intellectual Disabilities (PACHID)

The History of PACHID

- Our taskforce was established by two parents of children with intellectual disabilities
- Founded by a widow with a daughter and a grandchild with intellectual disabilities.
- We formed a team at CCAMH to identify all issues and the needs of children with intellectual disabilities and their parents.
- Collaborated with DAC to understand disability since 2004 and included disability related activities in DAC plans.
- Involved in the establishment of the association with parents of children with intellectual disabilities in 2004
- A local NGO registered in Ministry of Interior (MOI) Number 889 S.CH.N (គ.ជ.ន) in 2008

Autism?

- Children or adults that have special inborn characteristic and delay in cognition compared with their age, which need better care and education services than normal children
- Autistic children are stubborn, do whatever they want to, and don't want to participate in group activities or society. They are not interested in new things.
- Often have behavioural problems and like the same things or repeated action

Supports from APCD

- APCD:
  - Supported in human resources as this part is still limited
  - Provided knowledge and skills to the management of PACHID and parents through trainings, workshops and study tours
  - Provided trainings and workshops to PACHID very often and supported financially but was still limited
  - Coordination and collaboration: Had good cooperation in both bilateral and ASEAN
  - Management, information and knowledge have been shared such as documents and materials to support autism.

Supports from other NGOs

- Disability Action Council (DAC), Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation
- Work closely with NGOs such as Yodiffee, KPF and Disability Action Council (DAC)
- Encouraged and supported by CDPO
- ABILIS Organization

Activities and Achievements

- PACHID worked with moderate and severe children with intellectual disabilities, their families and communities to develop their physical, skills and cognition
- Vision: To enable children with intellectual disabilities develop through education, life skills and independent living skills
- Mission: Children with intellectual disabilities get education, participate in society and development

PACHID's Main Programs

- Day Care Centre Program
- Public Awareness Program
- Advocacy Program
- Vocational Training and Income generation program
- Self Help Group Program (Rose)

Future Directions of PACHID

- Expand network of the association by forming self help groups in the communities.
- Further develop education and day care centres
- Prepare to produce handicraft
- Develop vocational training program
- Advocate for the rights of children and adults with intellectual with disabilities

The Lessons Learnt of PACHID

- Supporting and providing special rights services for children with intellectual disabilities program assists them to have better opportunities in the society
- Children with intellectual disabilities' participation in the society does bring them experiences and knowledge
- Study tour program to share experiences from one area to another helps them learn
- Camping program offers chances for children with intellectual disabilities to learn and build their network
- Life Skills program is useful for children with disabilities
- Trainings to communities are rooms for children with intellectual disabilities to practise
- Both formal and non-formal education are foundation for children with intellectual disabilities.

Challenges

- Got mental, physical and emotional pressure and were not able to participate, lonely and discriminated against by family members, public and schools.
- Clear guidelines on disabilities were not available
- It was hard to lobby the communities
- Limited information and knowledge about autism
- Understanding about autism
- Lack of statistics and clear identification of autism
- Special education system for children with intellectual disabilities is still not available
- Resources and skills
- Means and materials
- Limited participation in autism activities

Lessons Learnt from NHE

- Parents' participation is a crucial part for Children with Intellectual Disabilities
- Provision of training on how to take care of children with intellectual disabilities to parents is necessary to help those children at homes
- Sending children with disabilities to schools or centres for training is required
- Give children with intellectual disabilities rights and opportunities to participate in society
- Encourage and acknowledge the achievements of children with disabilities in the society
- Self Help Program enables children to be strong and independent
- Using pictures and gestures are good ways to communicate with children with intellectual disabilities

ការពិភាក្សាអំពីផ្នែកអូធីស៊ីម និង ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ NHE

ដោយសមាគមន៍ឌីពុកម្តាយ កុមារពិការបញ្ញា

ប្រវត្តិសមាគមន៍ឌីពុកម្តាយពិការបញ្ញា

- ក្រុមការងារយើងជាឌីពុកម្តាយកុមារពិការបញ្ញាដែលផ្តើមឡើងពីមនុស្សពីរនាក់
- ស្ថាបនិកដោយស្ត្រីមេម៉ាយម្នាក់ដែលមានកូន និងចៅពិការបញ្ញា
- យើងបានធ្វើការចងក្រងជាគ្រូមនោមន្ទីរពេទ្យ CCAMH ប្រមូលរាល់បញ្ហា និងតម្រូវការរបស់គ្រូមនោមន្ទីរឌីពុកម្តាយ
- សហការជាមួយអង្គការ DAC ដើម្បីស្វែងយល់ពីការងារ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០៤ ហើយដាក់ចូលក្នុងសកម្មភាព DAC ពីបញ្ហាពិការភាព
- ចូលរួមបង្កើតជាសមាគមន៍ដោយឌីពុកម្តាយដែលមានកូនពិការបញ្ញា នៅឆ្នាំ២០០៤
- ជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកដែលបានចុះបញ្ជីក្រសួងមហាផ្ទៃលេខ៨៩៨សជណ្តៅឆ្នាំ២០០៨

អូធីស៊ីម?

- ជាក្មេងឬយុវជនដែលមានលក្ខណៈពិសេសពីកំណើតមានការលូតលាស់យឺតយ៉ាវបញ្ហាជាងអាយុ តម្រូវអោយមានការផ្តល់នូវសេវាថែទាំនិងការបណ្តុះបណ្តាលពិសេសជាងក្មេងធម្មតា
- អូធីស៊ីមជាក្មេងដែលមានអត្តិចរិតរឹងរូសមិន ធ្វើនូវអ្វីដែលជាគំនិតឯករាជ្យរបស់ខ្លួន មិនចង់ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពជាក្រុមឬសង្គមចាប់អារម្មណ៍នូវអ្វីដែលថ្មីឬប្លែក
- មានវិប្បធិអាកប្បកិរិយាញឹកញាប់ ចូលចិត្តរបស់ឬក៏ទង្វើដដែលៗ

ការគាំទ្ររបស់មូលនិធិ APCD

- APCD:
  - ការគាំទ្រផ្នែកធនធានមនុស្ស នៅមានកំរិតទាប
  - ចំណេះដឹង និងជំនាញ ទទួលបានតាមរយៈវគ្គបណ្តុះបណ្តាល សិក្ខាសាលា និងទស្សនៈកិច្ចសិក្សាដល់ថ្នាក់ដឹកនាំសមាគមន៍ និងឌីពុកម្តាយ
  - វគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលា បានផ្តល់ឱកាសជាញឹកញាប់ដល់សមាគមន៍ទាំងការគាំទ្រផ្នែកថវិកា តែនៅមានកំរិត
  - កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងសហការ: មានកិច្ចសហការល្អក្នុងក្របខណ្ឌទ្វេភាគី និងអាស៊ាន
  - ការគ្រប់គ្រង ព័ត៌មាន និងចំណេះដឹង មានការចែករំលែកនូវឯកសារផ្សេងៗ និងសំភារៈមួយចំនួនសំរាប់បំរើការងារអូធីស៊ីម

ការគាំទ្ររបស់មូលនិធិ និងអង្គការផ្សេងៗ

- ក្រសួងសង្គមកិច្ច យុវនីតិសម្បទា និងអភិវឌ្ឍន៍ជន(DAC)
- សហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធដ៏អង្គការ Yodiffee KPF DAC
- ផ្តល់កំលាំងចិត្តកន្លងមក និងគាំទ្រពីអង្គការជនពិការកម្ពុជា CDPO
- អង្គការ ABILIS

សកម្មភាពនិងលទ្ធផលការងារ

- សមាគមន៍ធ្វើការជាមួយកុមារពិការបញ្ញាមធ្យម និង ធ្ងន់ធ្ងរគ្រួសារ និងសហគមន៍ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែករាងកាយ ទេពកោសល្យ និងសតិបញ្ញា
- ទស្សនៈវិស័យ: ធ្វើអោយកុមារពិការបញ្ញាមានការអភិវឌ្ឍតាមការអប់រំ បំណិនជីវិត ជំនាញសំរាប់ការរស់នៅដោយមានម្ចាស់ការ
- បេសកកម្ម: កុមារពិការបញ្ញាទទួលបាននូវការអប់រំ ការចូលរួមក្នុងសង្គម និងការអភិវឌ្ឍន៍

កម្មវិធីសំខាន់ៗរបស់សហគមន៍

- កម្មវិធីមជ្ឈមណ្ឌលថែទាំកុមារ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយសាធារណៈ
- កម្មវិធីតស៊ូមតិ
- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងការកម្រិតចំណូល
- បង្កើតក្រុមជួយខ្លួនឯង(ភូលាប)

កម្មវិធីអនុវត្តបន្តរបស់សហគមន៍

- ពង្រីកបណ្តាញសហគមន៍ ដោយការរៀបចំក្រុមជួយខ្លួនឯង នៅតាមសហគមន៍
- អភិវឌ្ឍបន្ថែមទៀតលើមណ្ឌលអប់រំ និងថែទាំពេលវេជ្ជ
- រៀបចំផលិតផលិតផលសិប្បកម្ម
- រៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
- តស៊ូមតិសំរាប់សិទ្ធិកុមារ និងយុវជនពិការបញ្ហា

មេរៀនទទួលបានរបស់សហគមន៍

- ការគាំទ្រ និងផ្តល់សេវាកម្ម សិទ្ធិពិសេសសំរាប់កុមារពិការបញ្ហាជា កម្មវិធីមួយជួយជំរុញអោយកុមារពិការមានលទ្ធភាពច្រើនក្នុង សង្គម
- ការចូលរួមក្នុងសង្គមរបស់កុមារពិការពិតជាជាតំណាងនៃមនុស្សប្រទេស និងចំណេះដឹងសំរាប់ពួកគាត់
- កម្មវិធីទស្សនៈភិច្ចសិក្សាផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍រវាងកុមារពិការពិ តំបន់មួយទៅតំបន់មួយជាកម្មវិធីសំរាប់ពួកគាត់រៀន
- កម្មវិធីបោះជំរុំជាកម្មវិធីមួយផ្តល់ឱកាសដល់កុមារពិការបានរៀន សូត្រ និងបង្កើតបណ្តាញទំនាក់ទំនង
- កម្មវិធីបំណិនជីវិតជាកម្មវិធីមួយផ្តល់សំរាប់កុមារពិការ
- វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់សហគមន៍ជាឱកាសមួយសំរាប់អោយ កុមារពិការបញ្ហាបានអនុវត្តជាក់ស្តែង
- កម្មវិធីអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសំរាប់ក្មេង ពិការបញ្ហា

បញ្ហាប្រឈម

- ទទួលបានការរៀបចំសង្កត់ផ្នែកផ្លូវចិត្ត ផ្លូវកាយ ទាំងអារម្មណ៍ បាត់បង់ឱកាសក្នុងការចូលរួម មានភាពងាយរើសអើងពីសមាជិកគ្រួសារ សង្គមសាធារណៈ សាលារៀន
- ពុំទាន់មាន គោលការណ៍ច្បាស់លាស់ផ្នែកវិស័យពិការភាព
- លំបាកក្នុងការបញ្ចុះបញ្ចូលតាមសហគមន៍
- ការចែករំលែកព័ត៌មាន និងចំណេះដឹងអំពីអ្នកស៊ីមនៅមានកំរិត
- ការយល់ដឹងអំពីអ្នកស៊ីមនៅមានកំរិត
- ពុំទាន់មានស្ថិតិ និងការធ្វើអត្តសញ្ញាណអ្នកស៊ីម អោយបានច្បាស់លាស់
- ពុំទាន់មានកម្មវិធីអប់រំពិសេសជាប្រព័ន្ធសំរាប់ក្មេងពិការបញ្ហា
- ធនធាន និងជំនាញ
- មធ្យោបាយ និងសំភារៈ
- ការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអ្នកស៊ីមនៅមានកំរិត

បទពិសោធន៍ចែករំលែកពីNHE

- ការចូលរួមរបស់ឪពុកម្តាយជាផ្នែកមួយសំខាន់សំរាប់ក្មេងពិការបញ្ហា
- ការផ្តល់នូវវគ្គបណ្តុះបណ្តាលពីការថែទាំកុមារពិការបញ្ហាដល់ឪពុក ម្តាយជាការចាំបាច់ សំរាប់ជួយកុមារពេលនៅផ្ទះ
- ការបញ្ជូនកុមារពិការមកទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលនៅសាលាឬ មជ្ឈមណ្ឌលជាការចាំបាច់
- ផ្តល់សិទ្ធិ និងឱកាសដល់ក្មេងពិការបញ្ហាក្នុងការងារសង្គម
- លើកទឹកចិត្ត និងទទួលស្គាល់ស្នូលដៃក្មេងពិការបញ្ហាក្នុងសង្គម
- កម្មវិធីជួយខ្លួនឯងជាកម្មវិធីមួយអោយកុមារមានភាពរឹងមាំ និងមាន ភាពម្ចាស់កិរិយា
- ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍រូបភាព និងកាយវិការជាវិធីសាស្ត្រមួយល្អ ក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយក្មេងពិការ

Photos

Opening Statements by Key Persons

Group Photo among Participants

Presentation on Introduction of NHE Principles and Experiences Sharing by APCD

Participants from Self-Advocate Group with Intellectual Disabilities and APCD/JAIF Project Community Members

Accessible for Persons with disAbilities

Asia-Pacific Development Center on Disability (APCD)

255 Rajvithi Rd., Rajthevi, Bangkok 10400 Thailand

Tel: +66-(0)-2354-7505 Fax: +66-(0)-2354-7507

Website: www.apcdfoundation.org Email: info@apcdfoundation.org

